

Sopronyi Kálmánka (1924–1937)

Sopronyi Kálmánka a Jászóvári Premontrei Kanonokrend gödöllői reálgymnáziumának IV. A (ma: 8.) osztályos tanulója volt. Premontrei szerzetesapnak készült, ám tragikusan korán elragadta a halál. Mégis, a Premontrei Rend jótevőjeként emlékszünk rá.

Kálmánka 1924. március 29-én született Rákospalotán (amely akkor még önálló település volt, ma Budapest XV. kerületének része), Scherfeneder Kálmán néven. Éppen abban az évben látta meg a napvilágot, amikor megnyílt Gödöllőn későbbi tanulmányainak helyszíne, a Jászóvári Premontrei Kanonokrend reálgymnáziuma. Édesanyja Scherfeneder Kálmánné, született Molnár Jolán (1891–1980), édesapja pedig Scherfeneder Kálmán (1881–1967), a Magyar Királyi Államvasutak főintézője. Az elemi (a mai általános) iskola első négy osztályát Rákospalotán végezte, végig kitűnő eredménnyel. 1933-ban a család Sopronyira magyarosította a nevét.

Kálmánka 1934-ben sikeresen felvételizett a premontreiek gödöllői gimnáziumába. Itt tovább folytatta sikeres tanulmányait. Végig kitűnő eredménnyel zárta az egyes tanéveket. Tanárai és osztálytársai nagyon szorgalmas és udvarias diákként emlékeztek rá. Mivel akkoriban a gimnázium tanárainak túlnyomó többsége szerzetestanár volt, így több követendő példával is találkozott az iskolai életben. Kálmánka ezért már ilyen fiatal korában elhatározta, hogy az érettségi után a Premontrei Rend tagja szeretne lenni. Sajnos azonban ez az álma nem válhatott valóra, mert a IV. osztály tanévének elején, október 13-án, betegség következtében fájdalmasan fiatalon elhunyt. Október 15-én temették el – eredeti szándék szerint ideiglenesen – a fácánosi rendi temetőben, szülei, a tanári kar és diáktársai részvételével. A gyászmisét másnap tartották lelki üdvéért. Az erről a tanévről készült iskolai értesítőben (évkönyvben) ezekkel a gondolatokkal emlékeztek meg róla:

„A csapás váratlanul érte és mélyen megrendítette a tanárokat és tanulókat egyaránt. Az intézet benne nagyon tehetséges, vallásos lelkiületű, kötelességtudó tanítványát vesztette el, tanuló társai pedig kedves, szeretetreméltó barátjukat és jeles példaképüket. Az egész tanári kar és a tanuló ifjúság együttérző szívvel és lélekkel osztozott a mélyen sújtott szülők gyászában. A jó Isten adta, a jó Isten vette el. Útjai, rendelkezései kifürkészhetetlenek. Áldassék az Ő szent neve!”

Sopronyi Kálmánka – mint egyetlen gyermekük – halálos ágyán arra kérte szüleit, hogy leendő örökségét ajánlják fel a gödöllői premontrei templom építésére. Szülei tiszteletben tartották kívánságát. 1938. október 27-én keltezett végrendeletükben közjegyző előtt rögzítették: halálukat követően teljes ingatlanvagyonukat, azaz 20 katasztrális hold nagyságú (ma kb. 50 millió forint értékű) pusztaföldvári jól felszerelt gazdaságukat a rend kapja meg, azzal a feltétellel, hogy a pénzt a premontrei templom építésére használják fel, illetve Sopronyi Kálmánkát és szüleit a templomban temetik el. Ha addigra a templom felépülne, akkor az örökség fele a templom működési költségeire, „másik fele pedig minden évben egy – esetleg a Rend belátása szerint két – teljesen árva, vagy legalábbis apátlan, szegénysorsú, kiváló előmenetelű tehetséges keresztény gimnáziumi fiútanulónak ösztöndíj alakjában való megsegítésére fordíttassék”.

Az 1938–39. tanévről szóló iskolai évkönyv közli a templom építésére adakozók névsorát. Itt Kálmánkát úgy említik, mint aki örökségének felajánlásával *„a Gödöllőn építendő premontrei templomnak legnagyobb jótevőjévé vált”*.

1939 júniusában készült el Kálmánka falazott sírboltja. Síremlékére az alábbi szöveg került: *„Szüleidnek szemefénye, társaidnak mintaképe voltál rövid élted alatt. Örökséged, mely megmaradt, az épülő templom kapta. Míg nyughelyed lesz alatta, addig pihensz itt a sírban, s tiszta lelked Istennél van.”*

A szerzetesek a rend feloszlataáig, azaz 1950-ig, minden évben gyászmisével emlékeztek meg Kálmánkáról. Édesapja 1948-ig, a gödöllői premontrei közoktatási intézmények államosításaig, pénzadománnyal támogatta a tehetséges diákokat. Kálmánka sírját 1950-től a rend jogaiba való visszaállításaig, azaz 1989–1990-ig, Fényi J. Ottó O. Praem. atya és egy általa megbízott személy gondozta folyamatosan.

Férje halála után özv. Sopronyi Kálmánné 1977-ben újabb végrendeletet készített. Mivel földbirtokkal akkorra már nem rendelkezett, ezért az ingóságait hagyta a Rendre, ténylegesen *„Fényi József Ottó, Budapest Trombitás út 28. fsz. 3. sz. alatti lakosra, a gödöllői volt premontrei gimnázium nyugalmazott tanárára hagyományozom, kérve őt, hogy mint eddig törődött Kálmán fiam sírjával, a jövőben is gondoskodjék arról, az esetleges exhumálás esetén is. Hasonlóképpen gondjaiba ajánlom az én és férjem sírját a gödöllői városi temetőben az esetleges sírmegváltás idejére.”*

A templom azért nem készült el 1938-ig, a szülők végrendeletéig, mert a Rend anyagi forrásait az 1923-tól 1928-ig tartó építkezéseire (gimnázium, konviktus, rendház) és az ezekhez felvett hiteleinek törlesztésére fordította. A második világháború utáni három évben pedig ezen felül a károk helyreállítására is költeni kellett. Az 1948. évi államosítás és a Premontrei Rend 1950-ben történt feloszlataása után négy évtizedre ismét megghiúsult a templomépítés. Az egykori premontrei épületegyüttesbe az Agrártudományi Egyetem költözött, a templomnak kihagyott helyet 1954-re beépítették. A Premontrei Rend 1989–1990-es újraindulása után, Fényi J. Ottó O. Praem. kormányzó perjel vezetésével, a Rend az egyetem tőzsomszédságában iskolával egyidejűleg kápolnát is épített.

A rendtagok és az egyházközség gyarapodásával, az iskola bővülésével ez a kápolna egyre inkább kicsinek bizonyult, a teljes iskola 2000-től már nem fért itt el. Így 2021-ben, a Premontrei Rend alapításának 900 éves évfordulója alkalmából a Magyar Állam visszaadta a rendnek a korábban államosított területek egy részét, és támogatást adott az akkor már apátsági rangra emelkedett közösségnek egy új templom megépítéséhez. A hét alapkö ünnepélyes letételére 2022. január 24-én, a templom felszentelésére 2024. október 22-én került sor.

A templom felépülésével Sopronyi Kálmánka már annak altemplomában fog nyugodni, valóra váltva a 88 éven át ideiglenes síremlékén olvasható ígéretet. Új sírhelyének felirata is ezt hirdeti: *„Szüleidnek szemefénye, társaidnak mintaképe voltál rövid élted alatt. Örökséged, mely elveszett, de Isten keblén megmaradt, a felépült templom kapta. Itt nyughelyed van alatta szüleiddel egy új sírban, s tiszta lelked Istennél van.”*

A 13 éves korában elhunyt egykori premontrei diák ma is példakép tanulóink számára!